

АРХИТЕКТУРА

АСПЕКТИ ОПТИМАЛЬНОГО ПРОЕКТУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЯХТ-КЛУБІВ РЕКРЕАЦІЙНОГО ТИПУ

Антоненко Ігор Володимирович,
старший викладач
Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна

Вступ./Introduction. У нових соціально-економічних умовах продовжує відігравати важливу роль проблема зміцнення здоров'я населення, забезпечення місць прикладання праці, а також створення більшої можливості для проведення дозвілля – повернення населення до нового способу життя. Таким елементом можуть стати сучасні яхт-клуби рекреаційного типу – місця найбільшої соціальної активності населення на узбережжі морських і річкових водойм України. Будівництво громадських прибережних багатфункціональних комплексів відкриває широкі можливості для розвитку різних видів спорту на воді і міжнародного туризму. Також будівництво яхтових центрів і яхт-клубів створить широку естетичну палітру для формування берегового фасаду міста. Все це висуває перед проектувальниками особливі, ще мало вивчені вимоги до організації яхтових центрів різних типів, викликаних до життя мінливими соціальними умовами, науково-технічним прогресом, сучасним розвитком містобудування, архітектури та дизайну.

Мета роботи./Aim. Розробка рекомендацій щодо виявлення науково обґрунтованих архітектурних і естетичних принципів щодо організації та формуванню дизайну яхтових комплексів рекреаційного типу на території України.

Матеріали та методи./Materials and methods. Використано методи: аналізу зарубіжного і вітчизняного досвіду проектування та будівництва надводних споруд; досліджуються сучасні рекреаційні плавучі об'єкти в

структурі водних поверхонь України, розглянуто їх конструктивні особливості, способи формування об'ємно-просторових рішень і можливі тенденції розвитку їх дизайну.

Результати та обговорення./Results and discussion. Яхт-клуби призначаються не тільки для спортсменів-аматорів, а й для відпочиваючих. Знаходяться вони зазвичай в бухті або гирлі річки, на морському узбережжі, утворюючи яхтовий порт. У нашій країні на берегах водних акваторій виростають вітчизняні яхт-клуби в містах Українка, Переяслав-Хмельницький, Світловодськ, Дніпро, Дніпродзержинськ, Енергодар, Маріуполь, Одеса і т. д. (Рис. 1) В Києві також кілька подібних об'єктів. Зазвичай вони надають такі послуги: зимове зберігання яхт і ангарне зберігання; цілодобову стоянку; ресторанно-готельний комплекс послуг; підйом/спуск плавучих засобів; продаж яхтового обладнання та аксесуарів; оренду яхт і причалів; технічне обслуговування та ремонт яхт тощо. Комплекс споруд яхт-клубів зазвичай включає до свого складу елінги, майстерні, причали для швартування і стоянки яхт, механізми для підйому і спуску суден.

Рис.1. (Яхт-клуби, зліва направо) м. Миколаїв, р. Південний Буг; м. Одеса, Чорне море; м. Білгород-Дністровський, Дністровський лиман

Будь-який населений пункт має свою історію і власні пам'ятки. До них, як нашій країні, так і в усьому світі, відносяться спортивні та рекреаційні об'єкти у води, які зазвичай відрізняються виразною архітектурної пластикою (рис. 2). Більшість клубних об'єктів в Україні споруджувалися ще за радянських часів і потребують реставрації та відновлення, а деякі взагалі не підлягають ремонту і подальшої експлуатації. Тому проблема реконструкції, проектування і нового

будівництва, особливо соціально значущих і архітектурно-цікавих об'єктів, вельми актуальна. Створення яхт-клубу потребує вирішення низки необхідних завдань, таких як: 1. Вибір місця для будь-якого типу яхт-клубу – це першорядне питання, яке визначається містобудівною ситуацією. Залежно від водних шляхів яхт-клуби можуть бути морськими, річковими, озерними. Прив'язка клубу до території та акваторії завжди індивідуальна. Правильно вибране місце дозволяє уникнути додаткових витрат при будівництві, експлуатації клубу, підвищує рентабельність і окупність. Місцезнаходження стоянки диктує її майбутнє територіально-функціональне значення. 2. Слід визначитися, на які судна орієнтований яхт-клуб. Відповідно до цього розраховуються площі для стоянок і зберігання плавучих засобів. При вирішенні цього аспекту визначається сам тип яхт-клубу, його завдання та інфраструктура. Тип яхти, в першу чергу, визначається її призначенням і районом плавання, а також розміром і конструкцією корпусу. 3. Потрібно встановити тип яхт-клубу з таких елементів: 1) за функціональною ознакою; 2) за віковим критерієм; 3) за типом послуг, що надаються, і за класом суден.

Рис. 2. (яхт-клуби, зліва направо) держава Монако; острів Гамільтон, Австралія; термінал «Kinmen International», Тайвань

За функціональним призначенням яхт-клуби можна поділити на дві основні категорії: спортивні та рекреаційні. В основне завдання спортивних будівель і споруд яхт-клубу входить спортивна підготовка населення, яка може здійснюватися як на аматорському рівні, так і на професійному. Відповідно до завдань спортивні яхт-клуби поділяються на: олімпійські; далекого спортивного плавання; гоночні (крейсерські); гоночні для проведення гонок по

замкнутим дистанціям. Яхт-клуби рекреаційного типу надають можливості населенню міста або області, в яких розташовані, вирішувати питання організації активного відпочинку, і не тільки на воді. Залежно від характеру дозвілля і особливостей сервісу рекреаційні яхт-клуби класифікуються так: розважальні; туристичні; навчальні; «ботелі».

У складі будь-якого яхт-клубу, виходячи з його типологічних особливостей, можна виділити основний склад функціональних зон і додатковий. Основний функціональний склад це: акваторія для тренувань; стоянки яхт і катерів (причал, пірс); елінги для зберігання судів; головний будинок клубу – «harbour office» з адміністративної зоною, навчальної зоною; тренувальна база; майстерні для ремонту суден; сліпи для спуску суден на воду і підйому їх з води; криті майданчики для зберігання і ремонту суден в період навігації та зимового періоду, / або відкриті майданчики для зберігання суден в період навігації та зимовий період; майданчик для просушування вітрил; автостоянка. Додатково до складу яхт-клубу можуть входити: видовищно-розважальна зона; спортивно-оздоровча зона; торгова зона; зона підприємств громадського харчування; навчальна зона; готель. Основний функціональний склад мають усі типи яхт-клубів незалежно від їх класифікації, можуть тільки змінюватися кількісні характеристики. Залежно від класифікації за функціональною ознакою до основного складу додаються необхідні для такого типу яхт-клубів додаткові зони: навчальна для навчальних рекреаційних яхт-клубів, готель для рекреаційних яхт-клубів типу «ботель», спортивно-оздоровча для спортивних яхт-клубів.

Для проектування яхт-клубу рекреаційного типу в структурі міста вибирається ділянка, що має необхідну транспортну та пішохідну доступність в міській структурі. На земельній ділянці слід передбачати: 1) майданчики перед входами і виходами 2) місце для реклами і малі архітектурні форми; 3) зелені насадження, майданчики для стоянок автомобілів, господарське подвір'я. Максимально використовуються всі переваги обраної території – її геометрична форма, близькість до акваторії водойми, майбутні краєвиди з вікон на навколишній ландшафт, особливості рельєфу для розміщення зон відпочинку.

Якщо до складу приміщень центру входить готель, то слід передбачати приміщення для ділової діяльності та зустрічей. У готелях, як правило, культурно-розважальні заклади проектуються в окремій будівлі або на цокольному поверсі, а також на 1-м і 2-му поверхах основної будівлі. Основною ідеєю для проектування багатфункціонального готельного комплексу в структурі яхт-клубу може бути об'єднання різних функціональних груп, включаючи обов'язковий набір зон: житлова, обслуговуюча, господарська, адміністративна, громадського дозвілля, громадського харчування. Може бути присутнім рекреаційна зона (галерейна), призначена для зв'язку з фізкультурно-оздоровчим комплексом та проведення заходів дозвілля. Планувальну композицію готельного комплексу бажано логічно пов'язувати з спорудами фізкультурно-оздоровчого комплексу та з містобудівної схемою ділянки, що включає стоянки суден і автомобілів, причали, трибуни для глядачів, спортивні майданчики. При проектуванні споруд готелю і фізкультурно-оздоровчого комплексу необхідно враховувати вимоги щодо забезпечення пересування інвалідів, що користуються кріслами-колясками, а також інших мало мобільних груп населення. Їхні потреби також мають бути враховані у внутрішньому обладнанні приміщень і в санвузлах.

Висновки./Conclusions. При формуванні яхт-клубу в першу чергу уточнюється тип яхт-клубу, а також його планувально-містобудівна і композиційно-художня структура. Проводиться функціональний аналіз земельної ділянки в комплексі зі спорудами, які на цій ділянці будуть розташовуватися. Далі визначається тип клубної споруди за функціональними ознаками, за віковим критерієм, а також за типом сервісу і послуг, що надаються. Виявляються основні додаткові функціональні зони виходячи з типологічних особливостей клубного об'єкта. Визначаються блоки обов'язкових і додаткових приміщень як на плавучій частини, так і на береговій території. Позначаються прийоми і способи по врахуванню потреб мало мобільних груп населення та інвалідів для їх вільного пересування по території, що проектується.